

Škvořetice

Kraj: Jihočeský

Správní obvod: Blatná

Nadmořská výška: 458 m n. m.

Počet obyvatel: 299

Adresa URL: www.municipal.cz/skvoretice/

Okres: Strakonice

GPS souřadnice: 49.402409N, 13.949119E

První pís. zmínka: 1294 (729 let)

PSČ: 388 01

Památky a zajímavosti Škvořetice

Škvořetický Zámek

Výraznou dominantou Škvořetic je zdejší zámek. Již koncem 13. století byla při staré obchodní cestě postavena malá čtyřhranná vodní tvrz, jejím opevněním byly jednak okolní močály, jednak náspy s příkopy, do nichž byla přiváděna voda strouhou z rybníka. Za Kalenických z Kalenic byla tato tvrz rozšířena, opatřena ve svých čtyřech rozích věžemi. V 16. století pak byla přestavěna na pohodlnější zámek, který měl tři poschodí, v každém rohu se vypínala věž. Nejstarší popis zámku je z roku 1708: "Při statku je hezký výstavný zámeček při zemské silnici na veselém místě s mnohými sklepy a světnicemi. V zámečku jest dobře sklenutá kaple Pomocné Matky Boží. Vedle zámku jest sad a chmelnice, kdež před časy bývala zahrada a zvířecí obora, avšak jeleni převezeni do blatenské obory." Při zámku stával také malý pivovar, připomínaný roku 1697, ovšem jistě staršího založení. Po převzetí panství a spojení s panstvím blatenským byl tento pivovar začátkem 18. století zrušen a zbourán. V polovině 19. století, kdy byl romanticky přestavován blatenský zámek, byly i na Škvořeticích prováděny přestavby, zámek snížen o jedno poschodí a zbytky značně zchátralých věží odstraněny, zůstala pouze jediná v severozápadním rohu a ozdobena romantickým cimbuřím, jak je dosud vidět na kresbě malíře Liebschera z konce 19. století. K poslední přestavbě a úpravě zámku došlo ve dvacátých letech 20. století za barona Karla Hildprandta, kdy zámek i věž dostaly nynější podobu. Z bývalých koníren v přízemí byly upraveny byty pro zámecké zaměstnance. Při cestě u vjezdu do zámku stával malý domek zámeckého zahradníka. Po prodeji zámku JUDr. Vladimíru Novákovi byl tento již dosti zpustlý domek zbořen. Také zbytky náspu byly v sedmdesátých letech 19. století rozvezeny a močál zavezen. Výraznou dominantou Škvořetic je zdejší zámek. Již koncem 13. století byla při staré obchodní cestě postavena malá čtyřhranná vodní tvrz, jejím opevněním byly jednak okolní močály, jednak náspy s příkopy, do nichž byla přiváděna voda strouhou z rybníka. Za Kalenických z Kalenic byla tato tvrz rozšířena, opatřena ve svých čtyřech rozích věžemi. V 16. století pak byla přestavěna na pohodlnější zámek, který měl tři poschodí, v každém rohu se vypínala věž.

Kaple Panny Marie

V letech 1670 - 1701 žila na škvořetické tvrzi Marie Františka Malovová, horlivá ctitelka P. Marie, jejíž sošku uchovávala v zámecké kapli. Jednou, za vyslyšení prosby slíbila, že tuto sošku Bolestné P. Marie postaví ven, aby ji mohli ostatní poddaní a obyvatelé uctívat. Stalo se tak kolem roku 1680, kdy poblíž vsi, při malé studánce nechala postavit tuto sošku na dubový sloup. A pak přicházeli sem lidé, nejen ze Škvořetic, ale i z okolí, aby zde konali své pobožnosti. Když pak tato socha stála několik let volně na slunci i dešti, rozhodli se škvořetičtí sedláci postavit nad ní malou kapličku. Ze dřeva udělali malý přístřešek ve tvaru

kříže, střechu pobili šindeli a prostředek kapličky, kde stála socha, zabezpečili železnými mřížemi.

Na základě mnoha uzdravení a četných poutí k sošce Panny Marie ve Škvořeticích obrátil se majitel blatenského a škvořetického panství hrabě Josef Serenyi, sám velký ctitel Panny Marie, se žádostí na píseckého vikáře v roce 1723, že by dosavadní kapli Panny Marie zvelebil a postavil tu pěkný kostel, kde by byla soška uctívána a konány služby Boží. Ten tuto prosbu přednesl na pražskou arcibiskupskou konzistoř. Mezitím hrabě na doporučení píseckého děkana přijal jako strážce a ochránce tohoto místa jistého Josefa Mejera, pro kterého postavil při dosavadní malé kapličce dřevěnou chalupu se dvěma místnostmi. Znovu sám píše konzistoři a tato vyzvala, aby bylo vše nestrannými osobami vyšetřeno. Byl ustanoven farář kasejovický a bělčický, kteří sepsali protokol a z 33 zaznamenaných uzdravení vybrali 17, která považovali za zvlášť mimořádná. V tomto latinsky psaném protokolu je i krásný popis sochy: "Tato socha, vyřezaná ze dřeva lipového, vhodnými barvami zdobená, o velikosti asi dvou loktů (120 cm), nesoucí ve svém srdci meč, svou tváříví se jako Matka láskyhodná, vyzařující jakousi útěchu nebeské milosti, takže v jejím milostném pohledu pociťuje člověk povzbuzení a neodchází bez útěchy". Arcibiskupská konzistoř tento protokol projednala a v roce 1724 podává své rozhodnutí: Nedovoluje postavit kapli, ani sloužit před sochou mši, aby prostý lid nebyl uváděn v omyl, že socha je zázračná nebo milostná, ale dovoluje hraběti ji přenést do jakéhokoli jiného kostela, beze vší okázalosti, aby jí nebyla projevována zvláštní úcta, ale jen taková, jako jiným zbožným obrazům. Hrabě i vikář se znovu odvolali, ale dostali vyjádření, že dosavadní uzdravení byla znovu přešetřena a neshledány žádné zázraky. Hrabě se tedy podrobil výroku konzistoře a přenesl sochu do nejbližšího kostelíka na Křesovci a z výtěžku darů, nechal kostelík opravit. Také i strážce sochy, tehdy nazývaný poustevník, byl ubytován v malém domku pod Křesovcem. Ale od té doby se kolem sochy začínají odvíjet spory. S přenesením sochy hrabě usiloval, aby Křesovec a Pacelovice, které tehdy patřily pod sedlickou faru, i patronátní právo tu měla sedlická vrchnost, byly přiděleny pod blatenskou faru. Tehdejší sedlický farář Beck se však nechtěl zříci svých práv, možná, že i proto, že za sloužení bohoslužeb na Křesovci v den Proměnění Páně a na svátek sv. Jáchyma dostával ročně půl sudu piva, ale i proto, že Křesovec začal být hodně navštěvován poutníky, což také znamenalo jisté polepšení příjmů sedlické fary. A v té době se rozhodli vzít blatenští, podporovaní tehdejším děkanem Františkem Vlasem, věc do svých rukou. Tajně odnesli sochu Panny Marie a umístili ji na prostředním oltáři Svatého Kříže uprostřed chrámu. Jaké bylo ale jejich překvapení, když tam druhý den socha nestála. Vrátila se prý na Křesovec. A zde má prý základ i ta legenda o šlépějích Panny Marie, které zanechala v kamenech cesty, když prý utíkala z Blatné. Ještě jednou se o to pokusili, ale socha se vždy vracela na Křesovec. Snad toto vyprávění má i základ v tom, že se to hrabě Serenyi dozvěděl, poručil sám vrátit sochu do Pacelic, aby neměl další potíže s arcibiskupskou konzistoří, na kterou se i sedlecký farář Beck obrace. V té době pak došlo i k události, zaznamenané v pamětní knize sedlického kostela, jak ji opsal tehdejší děkan P. Seywalter již pře 100 lety. A tak nechme zde vyprávět tuto starou zprávu, kterou prý vyprávěl sedlický děkan Tomáš Pavelka, nástupce P. Becka a jak se udržela i v ústním podání: "Více blatenských osadníků vloupalo se za doby noční do řečeného kostela, aby jeho drahocenné věci uloupili a je do Blatné přenesli. Především ale chtěli uloupiti sochu Panny Marie, ale nohy této sochy byly silnými skobami do zdi připevněny, takže třeba bylo silných úderů, aby se sochy oné zmocnili. Tímto jejich řáděním probuzen byl hlídač kostela toho, který v největším spěchu přišel ohlásit tehdejšímu faráři P. Vojtěchu Beckovi, co se na Křesovci děje. Farář neváhaje, uchopil se ručnice,

vsedl na koně a zpraviv o celé záležitosti sedlické občany, hnal se s nimi na Křesovec. Blatenští, jelikož již času jim nezbývalo, aby se celé sochy zmocnili, uchvátili jen vrchní část sochy té, nechávali její nohy ve zdi vězeti a s uchvácenou kořistí prchli do Blatné. Blatenští pak dali k soše té přidělati nohy a sochu postavili na oltáři Matky Boží Bolestné. Farář sedlický P. Vojtěch Beck dal nohy řečené sochy ze zdi odstraniti, k nim vrchní části přidělati a takto upravenou sochu v Sedlici postavit. Tím ale vše ještě nebylo skončeno. Za několik let nato kázal sedlický farář (zda P. Vojtěch Beck, nebo jeho zástupce P. Jan Procházka - nedá se zjistiti) v Blatné o pouti, a k slzám dojatý lid ku konci řeči své takto oslovil "A teď, draží křesťané, vrhněme se k nohám Matky Boží!" Když pak lid na jeho vybídnutí k nohám Matky Boží vrhnouti se chtěl, zvolal s největším pathosem: "Neukvapujte se! Neboť ne zde v Blatné jsou pravé původní nohy téže, ale v Sedlici!" Na to v ohnivě řeči odsuzoval původce a vykonavatele výše uvedené kostelní krádeže. Že pak po skončení kázání v největším spěchu vlastní příležitostí na rychlo do Sedlice odjel, bylo nanejvýš pro něj na čase. "Vzdor tomuto všemu namáhání i blatenské vrchnosti zůstal Křesovec při faře sedlické, až teprve r. 1753 byl na prosbu tehdejší hraběnky Alžběty Serenyiové rozhodnutím pražské konzistoře přidělen k Blatné. Nelze již zjistit, co se na tomto vyprávění zakládá na pravdě, ale podle staré zprávy stála již r. 1723 na oltáři socha Bolestné Panny Marie, i když souhlas s jejím přenesením byl dán až v r. 1738. Současně se v té době přestěhoval "poustevník" z Křesovce, jistý Vojtěch Menšík, který zemřel v Blatné v r. 1743. Od té doby byla socha uctívána na prostředním oltáři Sv. Kříže pod velkým křížem s tělem Krista. Blatná se tak stala vyhledávaným poutním místem a mnozí zde našli tělesnou i duchovní útěchu. Ovšem na základě rozhodnutí konzistoře, že soška není zázračná, nebyla různá uzdravení i vyprošená pomoc zaznamenávány. Přesto však kaplička P. Marie ve Škvořeticích byla stále navštěvována a hrabě Serenyi zde nechal postavit jako náhradu za původní sošku opět sochu P. Marie. A tak stále do Škvořetic putovala četná procesí, přicházeli sem i jednotliví poutníci. Na škvořetické poutě vzpomíná i Mikoláš Aleš, který sem jako malý chlapec chodíval se svojí maminkou z blízkých Mirotic. Stále se sem scházely dary, které vděční poutníci kapličky škvořetické věnovali, i jako poděkování za vyslyšení a uzdravení. Toto jmění bylo z nařízení krajského úřadu uloženo a v roce 1880 činilo již 812 zlatých. Proto škvořetičtí občané usilovali, aby byla postavena nová větší kaple. O pouti škvořetické 9. září v r. 1883 se ujal celé záležitosti hospodářský ředitel panství František Jirkův jako poděkování, že se mu po předchozích sedmi děvčatech narodil konečně toužebně očekávaný synáček. Zasadil se nejen o opravu původní kapličky, ale dosáhl toho, že vedle mohlo být začato se stavbou nové větší kaple, ve které by se mohly konat i bohoslužby. A tak po složení záruky, že obec škvořetická bude i pro budoucí časy kapli udržovat v dobrém stavu a převezme do správy obce, bylo dáno svolení ke stavbě a již v dubnu 1884 byl slavnostně položen a posvěcen základní kámen, přibývalo prostředků. Na škvořetickou kapli byly konány sbírky, které se sešly z 59 obcí v okolí i z okolních farností, které činily na 800 zlatých. Ještě téhož roku o škvořetické pouti 8. září 1884 novou kapli slavnostně posvětil českobudějovický biskup František hrabě Schönborn. Již předtím v roce 1881 rozhodl vzdělaný a horlivý blatenský děkan Josef Pekárek, aby původní socha P. Marie byla z blatenského kostela opět vrácena do Škvořetic. V roce 1905 byla kaple na náklad škvořetické obce vymalována pražským malířem Čeňkem Gottliebem. A tak znovu ještě více ožila sláva škvořetických poutí, která již dávno utichla a jen vzpomínka těch starších si připomíná slavná procesí, která sem přicházela z okolních vesnic i farností i zapálená kázání oblíbeného sedlického děkana Matěje Kolářika. Připomeňme si i zde některá z těch četných uzdravení, která se zde stala. První zaznamenané uzdravení je ze

začátku 18. stol., které se pak stalo základem četných procesí i putování ke kapli P. Marie. Stalo se pak v roce 1712, že nějaká slepá žena ze vsi Paračova u Cehnic měla sen, ve kterém viděla neznámou krajinu i sošku P. Marie a byla vyzvána, aby šla do Škvořetic, kde se tento obraz nachází. Po vyptávání, kde se nalézá tato vesnice, nechala se tam svojí dcerou dovést. Unaveny přišly k večeru do Škvořetic a hned na kraji obce se zeptaly první ženy, kterou potkaly, kde se obraz Matky Boží nachází. Protože bylo již pozdě, vzala je tato chalupnice Zemková k sobě na noc a druhý den ráno je dovedla za ves, kde po chvíli modlitby před touto sochou prohlásila žena: "Zdá se mi, jako by se mi před očima dělala mlha, poznávám sochu, kterou jsem ve snu viděla i ten vrch s malým kostelíčkem". Chalupnice Zemková jí vysvětlila, že je to Křesovec a dovedla ji ještě ke studánce a tam po omytí žena začala nabývat zraku, že mohla jít domů již bez pomoci. Z vděčnosti pak odvázala ze sebe svůj sváteční fěrtoch a ovázala jej kolem sochy. Po cestě při návratu domů však začala fěrtochu litovat, že si jej tam někdo vezme. Jaké bylo ale její překvapení, když přišla domů a svůj fěrtoch našla složený v trhle. A tak brzy, sotva přešla zima, vrátila se kající zpět do Škvořetic a z vděčnosti za navrácení zraku věnovala sošce nový dovedně vyšívaný fěrtoch. Zpráva o tomto uzdravení se brzy rozšířila, do Škvořetic začaly putovat zástupy lidí, a jak praví staré zápisy, "mnohé milosti i uzdravení si zde na Rodičce Boží vyprosili". Připomeňme si ještě jedno, týkající se blatenského rodáka, později blatenského děkana Františka Tvrdeho. Ale nechme zde přímo vyprávět jeho otce, jak zprávu o uzdravení zapsal. "Já, Jan Tvrký starý 43 let, soused blatenský, obchodu svého řemenář, v pravdě a na dobré svědomí беру a se přiznávám, že synáček můj František Tvrký, starý 7 let, na půldruhého léta na oči nemocen byl, a zrak když měsíc nastával, čtyři dny neměl a takto sice málo viděl, i přenáramné bolesti ustavičně celého půldruhého roku trpěl, takže my rodičové nad ním velikou útrpnost i zármutek jsme měli, jak k Dobré Vodě i jinam vodili, avšak žádného polepšení jsme na něm nezaznamenali. Roku 1722 dne 14. Decembris (prosinec), když pobožnost ve Škvořeticích se stále víc a více rozmáhala, my manželé, ležící v posteli slyšíc synáčka našeho pro velikou bolest náramně naříkat a plakat, nad ním outrpnost i zármutek jsme měli, slíbili jsme jej obětovat bolestné Rodičce Boží Škvořetické. Pročež tam na pouť jsme s ním šli, dílem jej vedli, dílem i nesli. Kdyžto po vykonaných modlitbách našich ihned takové polepšení zraku na něm jsme uznali, že to pacholátko od Škvořetic za námi rodiči již samo šlo a věsti je třeba více nebylo. Seznajíc my tu milost od Rodičky Boží Škvořetické, že od tohoto času vřdycky lepšího zraku nabývá, ve čtyřech nedělích na po děkování zase podruhé jsme šli s ním do Škvořetic a od toho času ten synáček chvála Panu Bohu tak zdrav jest, jakoby mu jakživo nic nebylo, což žádnému jinému, než po Bohu Marii Panně Škvořetické přičítati musíme". Tento chlapec pak vystudoval na Svaté Hoře u jezuitů, stal se knězem a v letech 1749 - 1756 děkanem blatenským, později sídelním kanovníkem u sv. Víta v Praze, děkanem staroboleslavským, od roku 1777 světícím biskupem pražským (1715 - 1779). Poslední doložená zpráva je z r. 1870 podle zápisu, který byl uložen do pamětní knihy obecního úřadu. V obci Radobyte žila zbožná žena Anna Zájedová, manželka místního domkáře. Náhle ztratila řeč a byla němá po celý rok a dvanáct dnů. Měla jednou sen, že ve Škvořeticích nalezne uzdravení a tak prosila zdejšího duchovního správce P. Jana Ibeheye, aby vedl procesí do Škvořetic, že tam opět nabyde řeči i zdraví. Ten její prosbě vyhověl a před vánoci 23. prosince 1870, kde zima byla tehdy ještě dosti mírná, vedl procesí do Škvořetic. Když přišli před kapli, prošla žena zástupem lidu a při vstupu do tehdejší malé kapličky najednou "proniknutá září milosti té zázračné Pomocnice křesťanů" náhle zvolala: "můj drahý, velebný pane!" a začala zpívat s ostatními lidmi chválu Boží, vykonala hlasitě celou pobožnost a vrátila se domů jako znovuzrozená. Podle protokolu sepsaného o tom, stalo se to v jedenáctou hodinu 23.

prosince 1870. Protokol podepsal nejen duchovní správce Radobytc, ale i členové její rodiny, kostelník a někteří členové tohoto procesí i starosta a radní obce Škvořetic a Radobytc. Ve Škvořeticích na návsi je ještě jedna kaplička Nejsvětější Trojice, postavená r. 1861. Leží ve středu obce kam směřují cesty od Blatné a Pacelic, od Sedlice, z Lomu a cesta pokračující středem obce dále k Buzicům. Již v době jejího postavení byl na kapličce malý zvonek, který však v r. 1942 byl Němci zabaven pro válečné účely. Původně měl být vzat větší zvonek z kaple P. Marie, věnovaný tam v r. 1884 hospodářským ředitelem statku Františkem Jirkův. Ale pro obtížnost sejmutí, spěchu při tehdejších špatném počasí byl zabaven snadněji přístupný zvonek z kaple na návsi. Ten však byl ještě ve válečných letech nahrazen malým litinovým zvonkem, který obstaral pro kapličku stavitel Přib ze Strakonice. Přivezli jej František Vošahlík z č. 75 a mladý Prýmas z č. 3.6. srpna 1944 pak byl sedlickým děkanem M. Kolářikem slavnostně posvěcen. Od té doby zazníval jeho hlas nad Škvořeticemi, dříve ohlašoval pravidelně poledne, dnes už zaznívá jen jako posel ohlašující úmrtí. Pouť se ve Škvořeticích vždy slavila v neděli po svátku Narození Panny Marie /8. září/. Původně se posvícení drželo vždy v neděli po 20. září. V r. 1902 se usnesli občané, aby toto bylo přeloženo na druhou neděli po sv. Havlu /16. říjen/, a tak bylo slaveno prvně již v r. 1902.

